

О. Борис Гудзяк: УКУ – унікальний університет

Днями Центральний дім СУБ відвідав отець Борис Гудзяк – ректор Українського Католицького Університету у Львові. Він дав інтерв'ю «Українській Думці», в якому поділився своїми поглядами на різні аспекти діяльності цього закладу.

- Отче Борисе. Вітаємо Вас у центральному домі СУБ. Ми вже не вперше тут зустрічаємося. «Українська Думка» писала торік про Ваше перебування у Британії, про Вашу працю. Але для тих читачів, що не мали змоги прочитати ті матеріали, розкажіть, будь ласка, що таке УКУ, які його цілі?

УКУ – це Український Католицький Університет, який вимріяли Митрополит Шептицький й Патріарх Йосиф ще з початку 20 століття. В Україні він не міг тоді реалізуватися з політичних причин. І Патріарх Йосиф створив його 1963 року у Римі. В 1990-их роках він розвинувся у Львові як єдиний католицький університет у колишньому Радянському Союзі. І правдоподібно це взагалі єдиний християнський приватний університет

О. Борис Гудзяк

і в Україні, і на всьому пост-радянському просторі. Він дуже принципово намагається іти назустріч основним моральним, інтелектуальним, соціальним проблемам України. Університет не є державним. Його не утримує Церква. Він існує на громадських засадах. У ньому вчаться студенти-ідеалісти, які хочуть міняти Україну, які переконані, що не блат, не якісь там схеми, а знання, автентична праця і правдива жертва є шляхами вивести Україну з нинішнього складного положення. Академічно університет є дуже вимогливим. Студенти інтенсивно працюють, вивчають багато мов. Університет відкритий для міжнародної співпраці. Добре поставлені вивчення англійської мови, комп'ютеризація. Більшість наших студентів протягом навчання відбувають стажування за кордоном – в Європі, Північній Америці. З наших стажистів практично всі повертаються назад. Із 700 стажистів лише одна особа не повернулася. Маємо вже 700 випускників, з них 200 одержали стипендії на дальше навчання за кордоном, в найкращих у світі докторантурах. Приємно, що нині я в Англії подорожую з нашим випускником, який в Оксфорді закінчує докторат. Як в Україні, так і в різних країнах нашого поселення, вже є наші випускники, які починають займати важливі посади і, що дуже важливо, роблять це з відповідною поставою. За 20 років української незалежності були великі спадахи, були очікування, що вдасться швидко побудувати новий український суверенний державний лад, але бачимо, що дорога до цієї мети непростя. Тому потрібні люди з характером, які не продаються, не купуються, які є спеціалістами, компетентними у своїй справі, на яких можна покластися і професійно, і морально, і соціально-політично. В університеті є місце для усмішки. Був у нас відвідувач, який каже: ви знаєте, у вас – особлива атмосфера. У вас будинок якийсь дуже світлий. Усмішки на обличчях, відчувається свобода, розкутість, але є й дисципліна, і цілеспрямованість.

- За нинішніх обставин в Україні, мабуть, нелегко зберегти таку свободу, залишатися розкутим?

Особа, що боролася за самостійність України, були мучениками віри, показали у 20 столітті, що українець може долати найбільші труднощі. Незважаючи на тоталітаризм, Церква, християни вистояли. Сьогодні наші батьки і матері у вірі й у крові є для нас своєрідним свідченням, що ми за наших обставин – хоч і безпрецедентних, але не складніших, ніж вони були колись, – теж можемо вистояти, боротися за принципи, справедливість і свободу. Сьогодні в Україні – дуже багато страху. Люди бояться – бояться майбутнього, бояться влади, бояться за своє здоров'я, бояться Чорнобиля, бояться податкової служби. УКУ – це місце, де нема корупції, а щоденний порядок знімає страх, будує довіру і дає впевненість у собі. Дуже багато українців опинилися за кордоном, наприклад, у Великій Британії, бо хотіли забезпечити своїм родинам дві речі: житло і вищу освіту для молодого покоління. А чому треба їхати до Англії, щоб забезпечити вищу освіту? Тому що в нашій вищій освіті процвітає корупція. Треба платити астрономічні хабарі для вступу, а навіть і при здачі семестрових іспитів. І як добре для молодої людини вступати, вчитися, складати іспити, знаючи, що єдиний критерій – це її праця і здібності. Нема якихось незрозумілих схем, непрозорих правил гри. Коли людина 4-5 років провчиться у такій атмосфері, вона набирає гарту, певності в тому, у чому сумнівається багато українців. Багато українців думають, що без корупції існування є неможливим. До нас часом навіть приходять і питають: це правда, що до вас можна поступити своїми силами? Сьогодні нам потрібні люди, які йдуть у світ з певністю, що щось можна поміняти.

- Яке сьогодні університету? Хто є студентами?

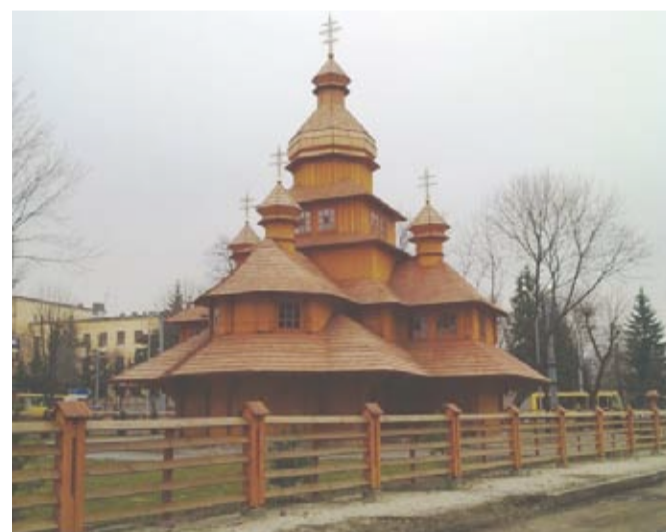
Університет нині розбудовується. Хоча ми маємо обмежені можливості, завжди знаходяться добродії, які розуміють, що для майбутнього держави освічене покоління є найважливішим ресурс.

Після закінчення будови богословського факультету ми тепер починаємо будувати нове університетське містечко... Хоча університет називається «Католицьким», у ньому навчаються представники різних конфесій. Привступі не вимагається якийсь «конфесійний паспорт». Навчаються студенти з різних країн: є студенти з Польщі, Росії, Грузії, Вірменії, Канади, Бразилії. Ми радо вітали б студентів із Великої Британії, які могли б здобувати українознавчі, філософські, богословські знання. Два роки тому до нас приступили три фірми, що є провідними у своїх сферах: одна з найбільших нафтогазових компаній України Галнафтогаз, Троттола, що є найбільшим експортером одягу з України до Британії, і Софтсерв – найбільша фірма програмування в Україні. Вони сказали, що їм подобається стиль

УКУ, і вони хотіли, щоб їхні менеджери вишколювалися у цьому стилі. Йшлося про цей загальний настрій, відсутність корупції, заангажованість в українську культуру, відповідальність за загальне добро. Тому вони спитали, чи не можемо ми створити для них бізнес-школу. Так у нас постала бізнес-школа, і в лютому в нас уже були перші випускники з програми MBA. Сьогодні ця бізнес-школа зі своєю ширшою бізнесовою спільнотою (вона проводить різні семінари, конференції) вже стає важливим осередком творення нової еліти Львова і Західної України. На останній нашій візійній конференції, яка відбулася у квітні, було всеукраїнське і міжнародне представництво, яке обговорювало питання виходу з кризи, способи провадження нового підприємництва. Восени відкриється програма медіа-студії. Чимало спостерігачів коментують, що сьогодні західноукраїнська преса (як і загальноукраїнська преса) дуже підупала. Це стосується як якості матеріалів, так і моральності. Матеріали і журналісти купуються і продаються. Поважні видання зверталися, аби ми в тому дусі, як навчаємо філософів, істориків, соціальних педагогів, бізнесменів, у дусі міжнародної відкритості навчали й журналістів.

- А яка позиція адміністрації УКУ щодо найновіших подій в Україні?

Мені приємно констатувати, що наша адміністрація займає однозначні, виразні, публічні позиції щодо різних гуманітарних

Новозбудована церква у майбутньому студентському містечку УКУ

і соціальних питань. Лише Києво-Могилянська Академія та УКУ виступили критично щодо призначення міністром освіти Дмитра Табачника та тих нововведень, які він приніс. Наприклад, він відміняє загальне тестування, що знову відкриває двері для корупції, хоче пристосувати українські підручники з історії до російських зразків. Досвід минулого, отців університету, життя Патріарха Йосифа, наших колишніх студентів і викладачів, що віддали життя за принципи, показує, що принципова позиція кінець кінцем бере гору. Я одержую велику моральну підтримку від солідарності нашого ректорату, провідним членом якого є колишній в'язень сумління Мирослав Маринович. Він мав 27 років, коли його заарештували і засудили 1977 року. Тоді боротися за національні права і людську гідність уважалося безнадійною справою. Якби 30 років тому не було таких людей, як він, ми не мали б незалежної України. Якби не було таких, як Патріарх Йосиф, ми не мали б свободи совісті. Якщо не буде такого Українського Католицького Університету, не буде ні вільної української науки, ні жертвенної соціальної позиції, зверненої до всіх потребуючих в Україні, ані тих духовних начал, без яких кожна нація, суспільство приречені на фрагментарність,

вторинність, розгубленість.

- Чи могли б Ви коротко схарактеризувати працівників університету? Студентів. Хто вони?

Університет молодий. Середній вік працівників ректорату – 45-50 років, а викладачів 35-36 років. Провідне місце мають жінки. Кожен секретар зобов'язаний володіти англійською мовою і, можливо, ще другою мовою. Практично кожен викладач, кожен студент щоденно існує в такому собі міжнародному контексті. Є бажання служити. Студенти, викладачі, адміністрація заангажовані в різні соціальні служіння. Наприклад, університет працює з розумово неповносправними – людьми з особливими потребами. Наші священники на громадських засадах із власної ініціативи почали душпастирство в одній із львівських лікарень для душевно хворих людей. Студенти активно допомагають сиротинцям, стажуються і проводять душпастирську і психологічну практику в будинках для престарілих.

- Які фінансові засади існування УКУ?

Фінансово нам важко, бо бюджет лише на 15 відсотків покривається платою студентів. Через те, що нема ні державного, ні церковного фінансування, 85 відсотків бюджету доводиться знаходити за допомогою добровільних внесків. Тому я дуже вдячний спільноті в Англії за допомогу і пожертви, які приходять. Водночас в останні роки наші фундації допомагають десяткам харитативних організацій, зокрема сиротинцям. Ми вважаємо за велику честь довіру СУБ, який доручив нам ефективно розподілити в Україні кошти, зібрані на допомогу жертвам повені...

Щодо конкретних джерел надходження коштів, то ми маємо досить розвинуту систему пошуку. Є вже прецеденти підтримки УКУ з України. Наш річний бюджет – два з половиною мільйони доларів. В минулих роках ми вже знаходили десь 300 тисяч із цієї суми в Україні, від українських жертводавців. В останні роки наша католицька освітня фундація у США забезпечувала майже половину всього бюджету. Наша канадська фундація розвивається повільно. Ми сподіваємося, що вона нестиме певну відповідальність за біжучі кошти. Твориться тепер структура в Англії, представником якої буде французенка д-р Марі-Од Тардиво. Ми сподіваємося, що не лише українська діаспора, але англійці, їхні фундації долучаться до підтримки. Нам дуже приємно, що найбільш впливові фінансові видання у світі – Financial Times та Economist в останні місяці дуже позитивно писали про УКУ. Велика частка коштів походить від простих жертводавців, що складають по 10, 100 фунтів, доларів, євро чи гривень. Щороку у першу неділю вересня проводиться всеукраїнська збірка в усіх парафіях. Також ми робимо подання на десятки грантів різних міжнародних фондів. Отже матеріально існування університету є постійним змаганням. Так є уже 16 років. Це вимагає певного постійного тону, напруження, але й кличе до великої відповідальності за кожен копійку пожертв. Нам коштує величезних зусиль, аби цю копійку одержати, а тому усвідомлюємо, наскільки людський гріш тяжко запрацьований. Також бачимо, що на деякі проекти нас навіть стимулюють. Певні фундації кажуть – цей університет є унікальним у колишньому СРСР. Тобто, з точки зору нашої фінансової моделі. Вона виснажлива, але гарантує свободу, бо ми фінансово не залежимо від держави. Адже всі великі українські університети є державними, а їх ректори є працівниками міністерства освіти, з якими контракт підписує міністр освіти. Саме тому сьогодні ректори України мовчать щодо різних проблематичних питань у вищій освіті. Тож жертводавці дають нам свободу займати вільну, прогресивну позицію щодо навчального процесу та проблем у суспільстві загалом. Щиро просимо звернути Вашу увагу. Якщо вас болить те, що відбувається в Україні сьогодні, напевно не зайвим є протестувати. Не знаю, чи варто нарікати і впадати у депресію, але найкраще допомогти молодій людині вишколитися і сформуватися у продуктивного вільного громадянина, що може стати лідером у якійсь сфері українського життя. Я все більше й більше переконуюся, що нема кращої інвестиції, ніж така.

А ще я хочу сказати читачам «Української Думки»: Наша маленька університетська спільнота стає дедалі більшим джерелом надії. Я радий, що є стільки молоді, готової на ризик, на спробу правдивої праці, правдивої жертви. Заохочую читачів газети взяти участь у роботі літньої школи УКУ. Ми маємо добру школу української мови влітку, іконографічну школу, чудову дяківську школу. Є богословська школа в Унівському монастирі. Є програма семестрова, в межах якої можна вчитися англійською мовою на історичному і богословському факультетах. Маємо вже перших іноземців за програмою обміну (одно- і двосеместрового).

- Від імени читачів і членства СУБ бажаємо Вам, усім студентам і викладачам Божих ласк. Ви робите надзвичайну справу. Доброго Вам, міцного здоров'я, аби Ваші мрії, всі Ваші проекти зреалізувалися для добра нашої Церкви і нашого народу.